هیواکانیان لە دەستداو نەبوون بە سەرۆك كۆمار … ئەحمەد رەجەب

تا بنەماڵەو خێڵ بمێنێت هەژارو چەوساوەکان ئاسوودەیی نابینن

لە سەردەمی پیلان و کودەتا سەربازییەکانی ناوچەکانی عەرەب ژمارەیەك خاوەن دەموچاوی دڕزو بێچ و ناشیرین لە خەڵکی مەدەنی و سەربازی پەیوەست بە بیری خێڵەکی دواکەوتوو کە ئاررەزوو لە ستەم و دەستبەسەرگرتنی دەسەڵات و بڵاوبوونەوەی گەندەڵی و دزیی و دابەشکردنی پلەو پایەو بەرپرسیارێتییە باڵاکان بە سەر کورو براوو خزم و دەستوپەیوەندییەکانیان ئەکەن و بۆ جێگرەوەی خۆیان هەوڵ ئەدەن کورەکانیان رابێنن و ئامادەیان بکەن دەسەڵات بگرنەدەست ولەلای ئەوان میرات لە ژیانی گەلان و وڵاتان گرنگترەو بیریان لەوە نەکردووەتەوە رۆژێك دێت کورسی دەسەڵات وبیری بۆگەنی میرات لە ناو ئەچێت و هەموو شتێك ئەبێتە موڵکی گەلا ن و پر بە گەروو هاواری ئازادی و دیموکراسییەت ئەکەن روحییەتی خێڵکی رەتئەکەنەوەو بۆ بنیاتنانی کۆمەڵگایەکی مرۆڤدۆستی بەرەو پەرەسەندنی ئابووری و کۆمەڵایەتی.

ژیان لە بیابان و دورگەی عەرەبی دژوار بوو، بەدووەکانی لێبوو، ئەوان بەشێکی گەورەن وبڵاوبوونەتەوەن بە تایبەت لە باکوری دوورگەی عەرەبی و، ژینکەی بیابان ژیانی کۆمەڵایەتی بۆ رەخساندون و، هەر هەموویان لە ژێر هەژموونی خێڵن وتەنها بنەماڵەو خێڵ ئەناسن وکۆمەڵگاکەیان، کۆمەڵگای خێڵ و خێوەتە و، بەدووکان خەڵکی بیابانن و شوانی عەرەبی گەڕێکن و لە خێوەت ولە سەر بەخیوکردنی حوشترو مێگەل و وڵاغ ئەژین و، بە دوای ئاوو لەوەر ئەگەڕێن و جێ بە خۆیان ناگرن و، خێل کۆمەڵێك خەڵکن سەر بە یەك بنەچەن و ، خێڵ لە هەموو جیهان هەیەو هەندێکیان لەناو چوون و بەشێکیان چوونەتە ناو کۆمەڵگەی شارستانی و، بە زۆریی لە دوورگەی عەرەب و بیابانی سوری و رۆژئاوای عێراق وئەردەن و فەلەستین و بیابانەکانی باکوری ئەفریقیا ئەبینرێن.

خێڵ لە کۆمەڵێکی گەورەی بنەماڵە پێکدێت و خزمایەتی بەیەکیانەوە ئەبەستێت و زوربەیان سەر بە یەك باپیرەن و، هەوڵئەدەن کورو نەوەکانیان ببنە خاوەن بەرژەوەندی بەبێ ئەوەی گوێ بدەن بەو مرۆڤەی کە بارودۆخێکی گونجاوی بۆ ژیانێکی کامەرانی ئامادە کردو، خێڵ هەوڵئەدات هەرچی کاروبارە بدات بە کەسانی خۆیان و، هەلیان بۆ

بدۆزێتەو تەنانەت نەزان و بێ ئەزمونیش بن و، بەوەش ڕێی خەڵكانی تر پێشێل ئەكەن بۆ ئەوەی ببنە پاشكۆی ئەوان.

خێڵ و بنەماڵە جاروبار پەنا ئەبەنە بەر بەكارهێنانی دڕەقی لە گەڵ خەڵك { گەل} بە گشتی و لە گەڵ دوژمنان بە تایبەتی و، ئەگەر سامان وهێزی گەورەی هەبێت روو لە بەكارهێنانی توندوتیژی ودڕەقی ئەكات و لە كۆتاییدا براوە ئەبێت و، دەسەڵاتێكی زاڵمانە پێك ئەهێنێت و هەمیشە سڵ لە گەل ناكات و، هەردەم ئامادەیە زوربەی گەل لەناو ببات بۆ مانەوەی لە سەر دەسەڵات و، باشترین نموونە لە عێراق و میسرو لیبیاو یەمەن روویداو، لەمڕۆشدا لە سوریاداو، لە هەمووی سەیرتر خێڵە بەتواناكان حزب دائەمەزرێنن و روو لە ژیانی سیاسی ئەكەن و.

كێبركی بۆ وەرگرتنی دەسەڵات و دامەزراندنی حكومەت ئەكەنو، ولاق و گەزاف لێئەدەن گوایە حزبەكانیان دیموكراتییە و، لەم ڕێرەوەدا خێڵی واهەیە سەركەوتنی بەدیهێناوەو حكومەتی پێكهێناوەو دەستی بەسەر هەموو جومگەكانی ژیان گرتووە.

خێڵەكان و حزببەكانی خێڵەكی كاتێك حكومەت پێكئەهێنن بە دەستێكی ئاسنین جومگەكانی دەوڵەت ئەخەنە ژێر ركێفی خۆیان و، زۆر جار ئەو دەوڵەتە زاڵمان ئەبێت چونكە بە دەست تاكە كەسێكە یان گروپێك لە خەڵكی خوا پێداو (نوخبە Elite) و ، ئەوانەی ماونەتەوە (كورانی گەل) كۆیلەن وئەبێت فەرمانەكانی خێڵەكە بەبێ بیركردنەوە جێبەجی بكەن و، لە هەمووی خراپتر بنەماڵە یان خێڵی حوكم بەدەست روو ئەكەنە میراتی سیاسی واتە لە پاش باوك كورەكەی یان كورزاكەی و كورە مام و خزمەكان جێی ئەگرنەوە.

وراسەت (Genetics) لە دێر زەمان ڕەواڵەتێكی وابەستەیە بە خەلیفەكان و پاشاكان و پیاوە گەورەكان ودوقەكان و شاهانشا و ، كاتێك شایەك (مەلیك) ئەروات و شازادە جێی ئەگرێتەوە و ئەبێتە شا و، لە جیهانی عەرەبیدا شۆرشەكان و كودەتای سەربازی و پیلانەكان شاكانیان ڕاماڵی و كۆمارەكان سەریان هەڵدا وەك لە میسرو عێراق و لیبیاو یەمەن و شوێنی تر روویاندا ، لە میسر محەمەد نەجیب سەرۆكی ئەنجومەنی سەركردایەتی شۆرش هات و، لابراو خرایە ژێر چاودیری و، جەمال عەبدولناسر هات و، لە پاش ئەو ئەنوەر ئەلسادات بوو بە سەرۆك و لە پاش كوشتنی لە كاتی ئامادەبوونی نمایشێكی سەربازی بە بۆنەی جەنگی ئوكتۆبەرەوە ، محەمەد حوسنی موبارەك بوو بە سەرۆك كۆمار (14 ئوكتۆبەری 1981 ـــ 11 ی فیبریوەری 2011 و، 30 ساڵ حوكم) و، لە عێراق عەبدولكەریم قاسم هات و پاشان حكومەتی بەعسیەكان لە پاش پیلانە شومە ڕەشەكەی 8 ی شوبات ـــ فیبریوەری 1963 عەبدولسەلام عارف و عەبدولڕەحمان عارف و ئەحمەد حەسەن ئەلبەكر و سەدام حسەین)

1979 ـــ 2003 ـــ 24 ساڵ) و لە لیبیا موعەمەر ئەلقەزافی (1969
ـــ 2011 ـــ 42 ساڵ) و لە یەمەن عەبدوڵلا سەلال 1962 ، عەبدولرەحمان
یەحیا ئەلئەریانی ، ئیبراهیم محەمەد ئەلحەمدی و، ئەحمەد حسەین
ئەلغشمی وڵە كۆتاییدا عەلی عەبدوڵلا ساڵح (1978 ـــ 2012 ، 34
ساڵ).

لە سوریا حافز ئەلئەسەد بۆ بە سەرۆك كۆمار (1970 ـــ 2000 ، 30
ساڵ) و، لە پاش حافز لە شانوگەرییەك و گاڵتەجارییەك دەستووریان
گۆری و تەمەنی سەرۆك كۆمار لە 40 ساڵ كرا بە 34 ساڵ بۆ ئەوەی لە
گەڵ تەمەنی بەشار ئەلئەسەد بگونجێت و بوو بە سەرۆك كۆمار لە (
2000 تا ئێستا ـ 20 ساڵ).

سرۆکە عەرەبەکان بە پێی بێ مێشکیان لەو باوەرەدان مانەوەیان
پێویستە و، خاوەنی ئەزمونی حوکم بەرێوەبردنن و لە بەر ئەوەش
كۆدەتایان کردووە یان خوا هەڵیانبژاردووە ببنە حاکم و، مانەوە لە
سەر دەسەڵاتی حوکم ئامانجی بەرزو گرنگیانە و، لە پێناو ئەم
ئامانجە قیزەونە توندوتیژی و داپڵۆسین وسیاسەتی داری ئەستور (
کوتەك) یان دژ بە جەماوەرو گەل بەکارەێناوەو، کەوتنە راونانی
نیشتمانپەروەران و پێشکەوتنخوازان ، ئەوانەی داوای دیموکراتییەت
و ئازادی ئەکەن و، گرتن و زیندانیکردنیان لە زیندانی ترسناك و
هەڵسان بە شێوەیەکی فاشیستیانە بە ئەشکەنجەدانیان بە مەبەستی
شکاندنی شکۆو تواناو ئێرادەیان ومل شۆرکردن بۆ داخوازییەکانیان
وپاشان کوشتنیان بە شێوازێکی نەفرەتلێکراوو بەبێ دادگایکردن و،
سەرەرای ئەو هەموو کردەوەو نەهامەتیانە بە ئاشکەرا نان و قووتی
گەل ئەدزن و باجدان بەسەریان فەرز ئەکەن و، ئارەزووی گرنگیان
ئەوەیە نژادێکی نوێ و بنەماڵەیەکی نوێ پێکبێنن و، بە گوێرەی
بیرکردنەوەی خێڵەکی و مۆرکی لە سەر رژێمەکانیان کە بە كۆدەتای
سەربازی هاتوون و چۆنییەتی کارکردنیان روو لە میراتی سیاسی ئەکەن
و ەك مەرجێکی سەرەکی بۆ بەردەوامبوونی رژێمە دوور لە
دیموکراتییەکەیان و هەرچی پەیوەندارە بە خێڵەوە بەرەو هەمان
میراتی سیاسی ئەروات.

چیرۆکی وەراسەت (میرات) و هەمیشەیی لەلای گەڵی عەرەب و ئەو
گەلانەی لە نزیکیانەوە ژیاون هەر لە کاتی جاهلییەت و هاتنی
خەلیفەکان و دروستبوونی خێڵ و بنەماڵە لەلایان چەسپیوەو ئەم
جیروکە رەگی قووڵی لە ناخیان داکوتاوەو خەسڵەتێکە لایان تا ئەمرۆ
ماوەتەوەو، زوربەیان بە دوای کورسی دەسەڵات رائەکەن و، هەندی لە
عەربەکان لە پێناو کورسی حوکم (تاج و تەخت) عەقڵ و کەرامەتیان
لە دەستداوەو، بو نموونە شیخ حەمەد کوری خەلیفە ئال سانی ئەمیری
قەتەر بابی شیخ خەلیفە لە سەر کورسی دسەڵات لابردو ناچاریکرد لە

ساڵی 1995 بەناوی پیشوو وڵات بەجێبهێڵێت بەرەو ئەوروپا.

سەرۆکی سوریا حافز ئەسد پێش مردنی توانی کوڕەکەی وەراسەت داکوتێت و دەسەڵاتی حوکم بدات بە دەست بەشار ئەسەدی کوری و، ئەوەش بە بێشك مانای ئەوەیە زوڵم و زۆریی رەگی بەهێزی لە ناو کەسایەتی تاك هەیە لە خۆشەویستی خودو خێزان و درێژەدان بە حوکم دژ بە ئارەزوو خواستی جەماوەری گەل و بەکارهێنانی سیاسەتی ئازاردان و لەناوبردن وتیرۆرکردنی ئەوانەی داوای ئازادی و دیموکراسی ئەکەن و، زوڵم وستەم هەموو سنورێکی بری و کەوتنە گاڵتە پێکردنی گەلانی ژێردەستەیان و، وراسەتی سیاسی کورو کورەزاو نەوەکان بە بێ رای گەل ئەگرێتەوە و، حوکمی بەعسی عەرەبی لە سوریا وەك حوکمی بەعس لە عێراقدا، حوکمی تاکرەویی بوو (خواستی) گەلی بەدینەهێناو، لە گەڵ پێداویستییەکانیان جێشیان نەخواردووەو، لە سەر بیدەنگیکردنی دەنگەکانی ترو قەدەغەکردنی ئۆپۆزسیۆن و تەزویرکردنی هەڵبژاردنەکان و سنوردارکردنی راگەیاند رەفتاریان کردووەو ، بۆ ئەوەی رژێمی کۆماری سەرکوتکەر ببێتە مۆڵکی تەواوی بنەماڵەی خاوەن دەسەڵات و یاوەرەکانی و، بۆ ئەوەی داپڵۆسین و گەندەڵی و خزمخزمێنە پەرەبسێنێت.

دیکتاتۆر سەدام حسەین بایەخی زۆری بە هەردوو کورە شەرئەنگێزەکەی عودەی وقوسەی لە پێناو ئامادەکردنیان پلەو پایەی باڵا وهەستیاری دەوڵەت بگرنەدەست و، یەکەمیان هەرچەندە ئیفلیج بوو فەرماندەی فدائی (خۆبەختکران) ی سەدام بوو، هەروا بەرپرسی ئەم کارانەش بوو: راگەیاندن و رۆشنبیری و وەرزش و، دووەمیان (قوسەی) جێی دەستخۆشی وستایشی باوکە دیکتاتۆرەکەی و تاقمی درۆو دەلەسەو زۆرناژەنەکان بەناوی سەرکردایەتی عێراق بوو !!، قوسەی بوو بە ئەندامی سەرکردایەتی حزبی بەعسی لە گۆرنراوو یاریدەری فەرماندەی گشتی سەربازی و، سەرپرشتیاری هێزەکانی گاردی کۆماری (الحرس الجمهوری) و، سەدام حسەین زۆر بایەخی بە قوسەی داو، بە هەموو رێگاو شێوەو شێوازێك هەوڵیدا جومگە هەستیارو باڵاکانی عێراق بگرێتەدەست و، لە کوتاییدا ببێتە خەلیفەی خودی خۆی وەك سەرۆك کۆمارو وەك داب و نەریتی هەموو رژێمە دیکتاتۆرییەکان.

بۆ کۆپێکردنی رێکاری بەعسییەکان لە میراتی سیاسی و، لە سەر هەنگاوەکانی حافز ئەسەدو سەدام حسەین ئەم سەرۆکانە : حوسنی موبارەك ، موعەمەر ئەلقەزافی و عەلی عەبدوڵلا ساڵح کەوتنە بایەخدان بە کورەکانیان و ئامادەکردنیان بۆ ئەوەی ببن بە سەرۆك کۆمار لە سەر رێشوێن و تەرزی بەشار ئەسەدو جێی باوکیان بگرنەوەو ئەوان(سەرۆکەکان) بە هۆی مانەوەیان لە سەر کورسی دەسەڵات هێلاك

بوون و “” خزمەتێکی”” زۆریان پێشکەش بە خەڵك کرد (راونان و تێهەڵدان وگرتن وکوشتن) و، شایانی باسە هەر سەرۆك کۆمارێك حزبێکی سیاسی هەبوو و، حوسنی موبارك خاوەنی حزبی نیشتمانی دیموکراتی بوو بایەخیدا بە کورە بچکۆلەکەی جەمال الدین محەمەد حوسنی سەید موبارك و، زۆر بە هێز هاتە سەر گۆرەپانی سیاسەت وەك خەلیفەی باوکی ناویدەرکرد بەڵام شۆرشی گەلی میسر لە 25 شوباتی 2011 لەکاریخست و، موعەمەر ئەلقەزافی سەرۆکی کۆماری لیبیای مەزن بایەخیدا بە سیف ئەلاسلامی کوری کە لە کومەڵەی “” مافی مرۆڤ “” کاریئەکردو بە هێی راپەرینی لیبیاوە نەیتوانی بچێتە پێشەوەو لە 19 تشرینی دووەم / نۆڤەمبەر 2011 گیراو چەند پەنجەیەکی دەستیان بری بەڵام سەرۆکی خۆی و خاوەن خنجەر عەلی عەبدوڵلا ساڵح خاوەنی حزبی موئتەمەری میللی گشتی زۆر بایەخیدا بە کورەکەی (عەمید ئەحمەد) فەرماندەی گاردی کۆماری و هێزی تایبەت.

کوری سەرۆکەکان : قوسەی سەدام حسەین ، جەمال حوسنی موبارك، سیف الاسلام القەزافی و ئەحمەد عەلی عەبدوڵلا ساڵح بۆ شانس بوون و هیوایان نەماو نەبوون بە سەرۆك کۆماری عێراق و مێسرو لیبیاو یەمەن و، یەکەمیان قوسەی کوژراو، دووەم وسیەم جەمال و سیف ماوەیەك لە زیندان بوون وچوارەم ئەحمەد کرا بە باڵوێزی یەمەن لە ئیمارات.

لیرەدا ئاماژە بۆئەو حزبانە ئەکەین کە بروایان بە وەراسەتی سیاسی هەیە و وەك شێوازێك لە سەری ئەروات و تێئەکۆشێت لە پێناو بتەوکردنی و گواستنەوەی حزب بۆ حزبی خیزان و هێزو بنەماڵەو خۆی و قەوارەکەی بەشی سەرۆکی حزب و کورەکانی و براکانی و خزمەکانی و دەستوپەیوەندەکانیانی ئەکات و، ئەمانە بە نەخوێندەوارو نەزان و جاهیلەکان دەستبەسەر جومگە زیندووەکان ئەگرن و، بواری کەس نادەن بەتایبەت ئۆپۆزسیۆنەکان و، ئەمان (سەرۆك وکورەکانی) ئەیانەوێت ئەوان (گەل) گوێ رایەڵ بن و کرنووشیان بۆ ببەن وچیی هەیە بۆ خۆیانی ببەن و، ئەتوانین بڵێین ئەمانە (نوخبە ـــ کاکڵە) دیکتاتۆرییەتی خێزانی چەپەڵ بە بوونی تاکە کەسێك لە سەرکردایەتی حزبەکە بۆ ماوەیەکی دوورو دریژ یان تا لە ژیاندایە دروست ئەکەن و، تووشی بێ عەقڵی و دۆگماتیزم ئەبێت و لە زەلکاوی بیری بۆگەن ئەژیت و،خۆی بە سیاسەتمەدارێك کە کەس شانی لە شانی نادات دائەنێت و، دەستوپەیوەندەکانی دەورو پشتی باز ئەدەن بۆ گەندەڵی و خواستی یەکەم وکۆتاییان دزی و گەندەڵی و دژایەتی جەماوەرە بۆ ئەوەی ژیانیان پر لە خۆشی و خاوەن توانا بن.

27/5/2020